

antager, at Sagen maatte kunne bringes for Domstolene, saa maa jeg dog paa det Stærkeste tilraade at fremme det foreliggende Lovforslag. Jeg skal ikke indlade mig paa Drøftelsen af det Spørgsmaal eller udtale nogen Dom om, hvorvidt efter en rigtig Fortolkning Loven af 19de Februar 1861, navnlig dens § 2, er anvendelig paa det her omspurgte Gods, og jeg skal saa meget mindre gjøre det, som det kunde være muligt, at jeg i en anden Egenskab kunde komme til at behandle det samme Spørgsmaal, og ikke her tør foregribe min Dom, men saameget troer jeg dog nu at kunne sige, at den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (Liebe) neppe har Ret i at erklære Spørgsmaalet for saa aldeles utvivlsomt, og naar Sagen stiller sig saaledes, at det kan blive tvivlsomt, til hvilken Side Domstolene ville vende sig, saa forekommer det mig, at der er al Dpfordring til at gaae ind paa et Lovforslag som det foreliggende. Det er tydeligt, at hvis det, Lovforslaget gaaer ud paa, i Virkeligheden allerede ligger i Loven af 19de Februar 1861, saa gjør det ingen Skade, thi Domstolene ville paa ingen Maade af Hensyn til, at man giver denne Lov, lade sig bevæge til at antage, at det ikke allerede skulde ligge i Loven af 19de Februar 1861, hvis de af andre Grunde komme til det Resultat, at det ligger i den, og hvis Domstolene skulde komme til det modfattede Resultat, saa er jo en saadan Lov aldeles nødvendig. Da jeg nu derhos ganske kan henholde mig til, hvad den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds nys udtalte om, at man ved at fremkalde Proces om Spørgsmaalet vilde modarbejde de frivillige Overdragelser, skal jeg paa det Bestemteste støtte, at det foreliggende Lovforslag nyder Fremme.

Liebe: Jeg er virkelig ikke meget tilbøjelig til at sælbe raske Domme, især naar jeg ikke har undersøgt Forholdet. Jeg veed fuldkommen vel, hvor uvist det er, hvad Udsaldet af en Retsfag vil blive, og derfor har

det heller ikke været min Mening at sige Andet, end at Spørgsmaalet staaer klart for mig; jeg drifter mig ingenlunde til med Bestemthed at udtale, hvad Resultat Domstolene vilde komme til. Paa den anden Side kan jeg dog heller ikke indrømme, at vi, hvergang der kunde være Tvivl om en tidligere Lovs Forstaaelse, og man ikke med Bestemthed kunde sige, hvad Udsaldet af en Proces vilde blive, da skulde gribe til nye Love, der give en authentisk Fortolkning af tidligere Love. Jeg anseer det aldeles ikke for givet, at det i det omspurgte Tilfælde vil blive nødvendigt at søge Domstolenes Afgjørelse, thi, fordi den ærede Indenrigsminister under en foreløbig Forhandling yttre en Mening, antager jeg ikke, at han, efter nærmere Overveielse, ubetinget skulde vedblive at nære den samme Anskuelse. Det er en fuldkommen naturlig og ærlig Sag, at man ikke til ethvert Nieblik kan være paa det Nene med enhver Kvæstion, der saaledes kommer for, og det er altsaa fuldkommen forstaaeligt, at man under den foreløbige Drøftelse kan yttre een Anskuelse, og senere, naar Alt ligger for i en større og udførligere Fylde, kan komme til en anden Mening. Naar man iøvrigt har spurgt, hvorvidt det var muligt at gaae til Domstolene, hvis Ministeren fastholdt sin Anskuelse om Forstaaelsen af § 2 i Loven af 19de Februar 1861, saa kan jeg ikke Andet end være enig med den ærede sidste Taler i hans Anskuelse herom. Her maa jeg ogsaa sige, at det forekommer mig temmelig klart — det er iøvrigt kun min personlige Mening jeg udtaler — at man ikke kan være afflaaret Afgang til Domstolene med dette Spørgsmaal. Det er en Sætning, der er saa grundfæstet som nogen, at Retsspørgsmaal finde deres Afgjørelse ved Domstolene, og alene der; og naar det nu er klart, at der, hvis en Godseier gif frem paa den Maade, som man har søgt at forebygge ved det foreliggende Lovforslag, i alt Fald kunde være Spørgsmaal, om han ikke havde traadt Nogens, nemlig Bygningernes Eiers, Ret under Fødder, saa skulde jeg mene, at dette Spørgsmaal selv-